

Yenilikçi Sanatçılar Yenilikçiliğın En Son Noktasına Ulaşınca*

Dave BARRY

Çeviri:

Adem GENÇ

Anlatabildiğim kadarıyla genellikle yazılarıma malzeme oluşturmak için var olan İngiliz sanatında nelerin olup bittiğini güncellemenin zamanı geldi artık. Bu köşe'nin düzenli okurlarının bildiği gibi İngiliz sanat kurumları sadece aşırı yenilikçi olarak tanımlanan sanata büyük paralar ödemektedir (Burada, "innovative"/ "yenilikçi" sözcüğünü "aptalca" anlamında kullanıyorum). İşte hakkında yazdıklarımın iki örneği:

* Martin Creed adlı bir sanatçı "Yanıp Sönen Işık" konulu, boş bir odada yanıp sönen ışık'tan oluşan bir enstalasyonuyla, 20.000 Sterlin'lik (yaklaşık 30.000 ABD Doları), İngiltere'de oldukça itibar gören Turner Ödülü'nü kazandı.

* İngiltere'nin en ünlü galerilerinden biri olan Tate Galeri, İngiltere'de vergi mükellefi olan halkın parasıyla, "ölen bir sanatçının dışkısı ile dolu konserve"yi 22.500 Sterlin (yaklaşık 35 000 ABD Doları) karşılığında satın aldı. Sanatın daha yenilikçi bir çizgiye yöneldiğine inanmak hayli zor ama, İngiliz sanat çevresinin yenilikçiliğın en son noktasına ulaştığını size bildirmekten mutluyum.

Paniğe kapılan London Times okuyucusu Ronald Thurston'un bana gönderdiği bir öyküye göre, İngiltere'de saygın bir kuruluş olan Paul Hamlyn Vakfı, İngiltere'nin en büyük ödüllerden birini (30.000 Sterlin/47.000 ABD Doları) Ceal Foyler'e; sanatçının "plastik bir çöp torbası'ndan oluşan kav-

(*) Barry, Dave: "When innovative artists do their damnest", Miami Herald, Tribune Media Service Inc., May 16 2003. (Çev. Adem Genç); bilenler hariç: yazar burada yermeli bir yaklaşımla ve ABD'de genellikle argo ya da kowboy ağza olarak bilinen "damned" belirticinin en üstünlük halini (damnedest) kullanmak suretiyle, özellikle İngiltere'de olup bitenlerin Amerika'dan nasıl algılandığına dikkat çekmektedir.

ramsal bir çalışmaya" verdi.

Gerçekten de yapıtın adı "Çöp Torbası"ydı, ve Times'taki fotoğrafına göre bir yorum yapmak gerekirse, bu torba herkesin çöp torbası olarak kullandığı siyah naylon torbalardan biriydi ama bir farkla: Siz bu çöp torbalarının çöpçüler tarafından toplanması için para öderken, aynı torbayı adı geçen bayan sanatçı, 47.000 Dolara satıyor. Tabii bunun bir nedeni var: Foyer'in torbası boş. Onu sanatsal yapan da bu. Nitekim Times'e göre Foyer şöyle diyordu: "Bu 'bir torba çöp' değil, bir çöp torbasıdır. Bu çalışmamda malzeme çok net bir biçimde tanımlandı: Yapılan çalışmada "bu bir torbadır" deniliyor; "içinde hava olan ağzı burulmuş bir torba".

Anladınız değil mi? Bu bir "a bag of rubbish" (bir torba çöp) değil, bir çöp torbasıdır "(a rubbish bag)". 47.000 Dolar değerindeki yenilik bu değil de nedir acaba? Times, Foyer'in heykelinin (bu çalışmasının) kapı eşiğinde sergilendiğini belirtiyor; bunun maksadı da izleyicide "acaba gerçek bir çöp torbası mı yoksa bir sanat eseri mi?" biçiminde merak uyandırmakmış. Bende uyandırdığı meraksa daha farklı: Acaba Paul Hamlyn Vakfı'nın çekini imzalamayan kişiler çifte kavrulmuş kokain (crak) mi içmişlerdi?

Eğer öyleyse, belli ki bu pipo, Bedford Yaratıcı Sanatlar'dakilerle ("Bedford Creative Arts") birlikte ortaklaşa içilmişti. Bu kurum, vatandaşın vergilerinden toplanan parayı Bedfordshire eyaletinde (Biggleswade, Flitwick, Leighton Buzzard'ı da içine alan bölgede) gerçekleştirilen kamusal sanat projeleri karşılığında sanatçılara para dağıtan bir kurumdur.

Jane Weaver adlı atik bir okuyucu bana Bedford Creative Art'ın performans sanatçısı Andre Stitt'e, kent merkezinde, boş bir hazır yemek ambalajını ("take-out curry" kutusunu) tekmelemekten oluşan performansına karşılık 12.000 Sterlin ödemeye karar verdiğine ilişkin "London Daily Express" gazetesinde yayımlanan bir yazıyı gönderdi. Yenilikçi birçok şeyle birlikte, boş "take-out curry" kutusunu şehrin orta yerinde tekmeleyip durmak. Bunun neden bir sanat olduğunu öğrenmek mi istiyorsunuz? Bildiğim kadarıyla Stitt, uzun topuklu gümüş yıldız renginde bir çizme giyerek bu işi yapacakmış.

Trajik olan şey, bu performans, ertelenmek zorunda kaldı. Haber medyanın dikkatini çekmiş; Bedford sanat otoriteleri, çok sayıda insanın bu gösteriyi izlemeye geleceğinden (izdihamdan) tedirgin olmuştu. Halk, parasını ödediği halk sanatını izlemeye gelince bu işten nefret etmez misiniz?

Fakat üzülmeyin, Stitt 12.000 Sterlini yine aldı çünkü o Bedford halkı için, bundan daha farklı performansları da gerçekleştirmişti: Şimdi "http://www.ananova.com" haber servisinden alıntı yapıyorum; "kendini terk edilmiş metruk bir eve kapatıp öldükten sonra içi doldurulmuş "albino" hayvanlar (doğuştan tek gözlü, ya da göz renkleri farklı olmak gibi eşi ve benzerleri az bulunan), krematoryum külü, pudra ve plastik harflerle deko-

re etmek"

Bedford sanat otoritelerine göre, Stitt'in bu performansını gerçekleştirip gerçekleştirmemesi pek önemli değilmiş; onlara göre bu tasarım büyük bir yankı uyandırmakla daha icra edilmeden halka mal olmuştur. Bařka bir anlatımla, Stitt, boş bir hazır-yemek ambalajını tekmelemek suretiyle para almak için boş bir hazır-yemek ambalajını tekmelemek zorunda değildi, çünkü halk, sözü edilen bu "curry cartoon" tekmeleme konseptinin bilincindeydi.

İddia ediyorum ki, Michelangelo'nun (bu köşenin vefalı okuyucusu) kemikleri, belki de şöyle düşünerek sızlamıştır: "Yani, siz bana David heykelini yapmak yerine onu yapabileceğimi ilan etmiş olsaydım o koskoca mermer kütleyi yontmak zorunda kalmış olmayacağımı mı anlatmak istiyorsunuz? Zavallı Michelangelo, sanatın o berbat pre-yenilikçi döneminde doğdu. şimdi doğmuş olsaydı o içi doldurulmuş "albino" hayvanlarla kimbilir ne harikalar yaratırdı.